

การศึกษาความรู้ เจตคติและการปฏิบัติ
ของครูและพยาบาลอนามัยโรงเรียนเรื่องโรคหูน้ำหนวก

A STUDY OF KNOWLEDGE ATTITUDE AND PRACTICE OF TEACHER AND SCHOOL
HEALTH NURSE TOWARD CHRONIC OTITIS MEDIA

วิยะดา พงศ์นคินทร์

อภินันทนาการ

จาก

บัณฑิตวิทยาลัย ม.มหิดล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาความผิดปกติของการสื่อความหมาย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2532

ชื่อวิทยานิพนธ์   การศึกษาความรู้ เจตคติและการปฏิบัติของครูและพยาบาล
 อนามัยโรงเรียน เรื่องโรคหูน้ำหนวก
 ผู้วิจัย   วิยะดา พงศ์นรินทร์
 ปริญญา   ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ความผิดปกติของการสื่อความหมาย)
 คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

พนนิศ อมาตยกุล, พ.บ. , M.A.

ดรณี ชูหะวัต, ค.ม.

พวงแก้ว กิจธรรม, M.S. Speech pathology and
 Audiology

วันที่สำเร็จการศึกษา   29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2532

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความรู้ เจตคติและการปฏิบัติของครูและพยาบาลอนามัยโรงเรียนเรื่องโรคหูน้ำหนวกเรื้อรัง กลุ่มครู เป็นครูที่สอนในโรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครจำนวน 340 ราย กลุ่มพยาบาล เป็นพยาบาลอนามัยโรงเรียนปฏิบัติงานในศูนย์บริการสาธารณสุข สังกัดสำนักอนามัยกรุงเทพมหานครจำนวน 31 ราย โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า ครูมีความรู้ในระดับต้องปรับปรุงตามเกณฑ์คะแนนของ Marshall Hales (1982:136) คือได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 63.12 คะแนนเจตคติร้อยละ 72.93 คะแนนการปฏิบัติร้อยละ 59.09 พยาบาลอนามัยโรงเรียนมีความรู้ในระดับพอใช้คือได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 78.80 คะแนนเจตคติร้อยละ 80.13 และคะแนนการปฏิบัติร้อยละ 73.93 พยาบาลอนามัยโรงเรียนได้คะแนนเฉลี่ยมากกว่าครูทั้ง 3 หมวด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

ผลการศึกษายังวิจัยที่มีผลต่อระดับความรู้ เจตคติและการปฏิบัติของครูและพยาบาลอนามัยโรงเรียนเรื่องโรคหูน้ำหนวกเรื้อรังพบว่า เจตคติของครูที่มีอายุราชการไม่เท่ากัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาโดยอาศัยอายุราชการเป็นหลักพบว่าครูที่มีอายุราชการมากกว่ามีเจตคติเรื่องโรคหูน้ำหนวกเรื้อรังดีกว่าครูที่มีอายุรชการน้อยกว่า สำหรับพยาบาลอนามัยโรงเรียนที่อายุราชการต่างกัน ความรู้ เจตคติและการปฏิบัติเรื่องโรคหูน้ำหนวกไม่แตกต่างกัน

การศึกษาปัจจัยด้านการสอนสุขศึกษาพบว่าครูที่กำลังสอน, เคยสอนแต่ปัจจุบันไม่สอนแล้วได้คะแนนความรู้เรื่องโรคหุ้่น้ำหนักเรื้อรังดีกว่าครูที่ไม่เคยสอนสุขศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับกลุ่มพยาบาลอนามัยโรงเรียนนั้นทุกคนทำหน้าที่สอนสุขศึกษาจึงไม่ได้เปรียบเทียบกัน

ผลการศึกษายปัจจัยด้านการรับการอบรมเรื่องโรคหุ้่น้ำหนักจากคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดีและ/หรือสำนักอนามัยกรุงเทพมหานครพบว่ากลุ่มครูที่เคยและไม่เคยรับการอบรมเรื่องโรคหุ้่น้ำหนัก มีความรู้และเจตคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.001 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาคะแนนพบว่าครูที่เคยรับการอบรมได้คะแนนดีกว่าครูที่ไม่เคยรับการอบรม ส่วนการปฏิบัติไม่มีความแตกต่างกัน พยาบาลอนามัยโรงเรียนที่เคยรับการอบรมเรื่องโรคหุ้่น้ำหนักได้คะแนนดีกว่าพยาบาลอนามัยโรงเรียนที่ไม่เคยรับการอบรมทั้ง 3 หมวดอย่างไม่มีนัยสำคัญ

เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติเรื่องโรคหุ้่น้ำหนักของครูและพยาบาลอนามัยโรงเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกันพบว่า คะแนนทั้ง 3 หมวดข้างต้น กลุ่มครูไม่มีความแตกต่างกันเลย แต่ในกลุ่มพยาบาลอนามัยโรงเรียนพบว่า เจตคติต่อโรคหุ้่น้ำหนักเรื้อรังของพยาบาลอนามัยโรงเรียนที่มีการศึกษาระดับประกาศนียบัตรและอนุปริญญา ถูกต้องกว่าเจตคติของพยาบาลอนามัยโรงเรียนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่คะแนนความรู้และการปฏิบัติไม่มีความแตกต่างกัน

นอกจากนี้ยังพบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนเจตคติเรื่องโรคหุ้่น้ำหนักเรื้อรังของครูที่เคยดูแลเด็กซึ่งเป็นโรคหุ้่น้ำหนักเรื้อรัง มากกว่าครูที่ไม่เคยดูแลเด็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการศึกษาในกลุ่มพยาบาลพบว่า พยาบาลที่เคยและไม่เคยดูแลเด็กที่เป็นโรคหุ้่น้ำหนักเรื้อรังมีเจตคติเรื่องโรคหุ้่น้ำหนักแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ เจตคติและการปฏิบัติเรื่องโรคหุ้่น้ำหนักเรื้อรังพบว่า กลุ่มครูมีคะแนนทั้ง 3 กลุ่มอยู่ในทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ส่วนในกลุ่มพยาบาลพบว่าคะแนนทั้ง 3 กลุ่มไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากผลการศึกษาจากแบบสอบถามเป็นรายข้อพบว่าทั้งครูและพยาบาลอนามัยโรงเรียนส่วนใหญ่มีเจตคติที่ดี และปฏิบัติต่อเด็กนักเรียนที่เป็นโรคหุ้่น้ำหนักเรื้อรัง ถูกต้องตามทฤษฎี แต่ยังมีบางส่วนที่ยังมีความเข้าใจไม่ถูกต้อง ผลจากการศึกษาครั้งนี้ เห็นควรให้มีการปรับปรุงการให้ความรู้เรื่องโรคหุ้่น้ำหนักเรื้อรังแก่ครูและพยาบาลอนามัยโรงเรียนเป็นประจำ หรือให้มีการสัมมนาเป็นครั้งคราว เพื่อให้การรักษาและป้องกันโรคหุ้่น้ำหนักเรื้อรังมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

Teachers with teaching experiences in teaching health education responded to the better knowledge than the less experience group ($p < 0.05$)

Teachers who attended seminar (ear and hearing protection course) showed better knowledge and attitude more than the unattended group ($p < 0.01$) while school-health nurses who attended the same seminar (ear and hearing protection) showed higher score in all 3 aspects than the unattended group ($p > 0.05$).

Difference educational level of teacher showed no influences upon their knowledge, attitude and practice. However the result founded that, nurses with certificate and diploma of nursing showed better attitude than bachelor degree nurses.

Knowledge, attitude and practice scores among teachers were statistically significant ($p < 0.01$, $p < 0.001$) but none in the nurse group.

Result suggested the better training or specific training in otitis media should be added in school-health nurse and teacher for better prevention of otitis media program. This is quite urgent in our country, especially in the poor area outside Bangkok.